

Den store flommen

Av Eivind Unsmo

Annemor var på besøk til bestemor i byen. Bestemor Charlotte bodde på en plass som het Bakklandet i Trondheim. Hun hadde et stort, gammelt hus med en spennende hage. Nederst i hagen var et høyt, hvitt stakittgjerde. Annemor fikk ikke lov å klatre på gjerdet, for på den andre siden rant det ei stor, dyp elv forbi. Den het Nidelva. De voksne var redde for at Annemor skulle falle i den.

Inne i hagen var det masse gamle trær til å klatre i. På ei kraftig grein i det største lønne-treet hang det ei huske som hadde hengt der siden mamma var liten. Planken var mose-grodd, og tauet var blitt ganske slitt. Inne i de forvokste bærbuskene til bestemor hadde Annemor hemmelige gjemsteder. Det var mørkt og trygt, ingen kunne se henne når hun hadde kaffeselskap med dukkene der inne. Like ved bærbuskene lå det en stor stein. Steinen lå nå midt i en diger søledam, for det hadde regnet i hele natt. Annemor klatret opp på steinen. Plask! Hun hoppet ned så søla skvatt. Vannet sprutet til alle kanter, og rant tilbake på plass igjen. Etter noen hopp og sprett, ruslet hun bort til sandkassa og hentet bøtte og spade. Så satte hun seg ned på knærne ved steinen og øste vann opp i bøtta. Kanskje hun klarte å få bort vannet?

Når bøtta var full, tømte hun vannet på bestemors rosebusker. Dammen ble nesten tom, men så begynte det å regne igjen. Hun gav opp prosjektet og ruslet inn under det store lønnetreet ved huset.

Annemor het egentlig Anne Charlotte. Hun var oppkalt etter bestemødrene som het Anne og Charlotte. I dag var det bestemor Charlotte som passet henne, og hun brukte bare å kalle barnebarnet for Annemor.

"Annemor, nå må du komme inn". Det var bestemor som stod i vinduet. Annemor gikk inn, og bestemor hjalp henne på med tørre

klær. "Du bestemor, hvorfor regner det?". "Det er fordi det er vann oppe i skyene. Når det blir kaldt, slipper skyene regndråpene ned på jorda". "Men hvor blir det av alt vannet?". Annemor hadde av og til tusen spørsmål som hun måtte ha svar på. Og det var så godt med bestemor Charlotte, for hun hadde alltid tid til å svare. "Jo du skjønner, når vannet faller ned på jorda, blir det til små bekker. Bekkene blir til elver, og de renner ut i havet". Annemor tenkte på melkeglasset som hun fylte i morges. Det ble fullt og plutselig rant melken over. "Du bestemor, hva skjer når havet blir fullt, renner det over da?". Bestemor måtte smile: "Havet renner nok ikke over, men bekker og elver gjør det av og til hvis det blir svært mye regn. Da kalles det flom". Annemor ble stille en stund, og ble ganske alvorlig: "Men bestemor, hvis det blir flom i elva her, da får du jo alt vannet opp i hagen din, da?". Bestemor satte seg ned. "Ja, det skulle jeg vel egentlig fått, men Nidelva er slett ikke som andre elver. Kom opp i fanget mitt, så skal du få høre historien om elva vår." Bestemor Charlotte begynte å fortelle:

"Det var en gang en gutt som bodde her på Bakklandet. Det var for lenge, lenge siden. Han likte å være ute å se på alt det rare som skjedde. Ofte gikk han rundt i gata og så på alt folket som travet forbi. Men best likte han å sitte ved den gamle brua å se på laksen som spratt i elva, og måkene som skrikende fløy forbi. Da satt han gjerne med kniven sin og

Illustrasjon: Kjetil Strand

spikket små plankebåter. Båtene passet han godt på. Når det kom regnværsdager, la han båtene forsiktig ned i rennesteinene i gata. Når regnvannet hadde samlet seg i rennesteinene, seilte båtene lystig av gårde. Av og til støtte

de borti en kant og tippet rundt. Da rettet han båtene opp igjen så de fikk fortsette ferden. Gutten hadde bestandig et prosjekt på gang, og hadde sjelden tid til å komme inn før det var blitt mørkt. Siden han bodde her på

Bakklandet, ble han etter hvert bare kalt Bakklandsgutten.

Det er jo normalt med regnvær her i byen. Men en sommer hendte det noe spesielt. Om våren startet det så smått å regne. Utover sommeren regnet det stadig mer og til slutt øste det ned. Det regnet så mye at guttens far fikk en bekymret rynke i pannen. Etter som dagene gikk, ble rynken større og dypere. Gutten måtte til slutt spørre far sin hva som var i veien. Faren tok han da med ut på den gamle bybrua. "Se her," sa han, "Elva vokser for hver dag som går. Mange av husene står jo på påler ute i elva. Nå er det like før vannet når opp under gulvene." Rynken var fortsatt like dyp da han sa: "Slutter det ikke å regne snart, kommer Bakklandet til å bli tatt av flommen." Bakklandsgutten så på den store elva og skjønte at faren hadde rett. Det regnet og regnet, og nye, svarte skyer kom drivende over Bakklandet hele tiden. Her var det ingen tid å miste, han måtte finne hjelp, og det fort. Bakklandsgutten dro rett hjem, pakket sekken og dro av gårde. Han hadde hørt merkelige historier fra folk som vandret langs elva. De fortalte at inne i fossene kunne det skimtes noen underlige skapninger. Det var fosse-trollene. På godværsdager holdt de seg skjult inne i fossene. Men på ufysiske regnværsdager tuslet de ut, for slikt vær elsket de. Var det noen som kunne redde Bakklandet, måtte det bli dem.

Gutten dro avgårde og var snart ved elva. Stien lå under vann, og det sildret mellom tærne der han vasset av gårde. Etter å ha gått vel og lenge, kom han til den nederste fossen. Der satt det et troll med ei fiskestang i hendene. Bakklandsgutten gikk videre mot fosse-trollet. Det reiste seg og kom med tunge skritt mot gutten. "Jaså, hva slags ærend bringer deg ut i dette været?", undret trollet. "Jeg er kommet for å be deg om hjelp," sa gutten, "Fossen din er så stor nå at det er like før Bakklandet blir tatt av flommen." "Stor og sterk er jeg, men det er nok ikke noe jeg kan gjøre med det," sa trollet. "Kanskje du kan

sette ryggen mot fossen og bremse vannet?" foreslo Bakklandsgutten. "Nei, dessverre," sa fosse-trollet, "Da ville jeg nok seile nedover elva og forsvinne rett til havs." "Det var leit," sa Bakklandsgutten, "men hjelp må jeg ha, så jeg får vel prøve ved neste foss." "Ja det kan du alltid," sa trollet. "Se her, skal du få med deg en fisk på turen". Han hentet en stor og sølvblank laks. Bakklandsgutten takket for fisken og slapp den ned i sekken. Så la han i vei igjen.

Stien langs elva var nå langt under vann, så han måtte brøyte vei lenger oppe i krattskogen. Etter å ha gått en stund, hørte han suset av en ny foss. Vel oppe ved fossen så han et troll, større enn det første. Det plukket markjordbær i et spann. Gutten ropte til det. Trollet tok bærbøtta med seg og kom med tunge skritt mot gutten. "Jaså, hva slags ærend bringer deg ut i dette været?" undret trollet. "Jeg er kommet for å be deg om hjelp," sa gutten, "Fossen din er så stor at Bakklandet snart blir tatt av flommen." "Stor og sterk er jeg, men det er nok ikke noe jeg kan gjøre med det," sa trollet. "Kanskje du kan sette ryggen mot fossen og bremse vannet?", foreslo Bakklandsgutten. "Nei, dessverre," sa fosse-trollet. "Da ville jeg nok seile nedover elva og forsvinne rett til havs." "Det var leit," sa Bakklandsgutten, "Men hjelp må jeg ha, så jeg får vel prøve ved neste foss." "Ja det kan du alltid," sa trollet. "Se her skal du få med deg bøtta med markjordbær på turen." Bakklandsgutten takket og tok i mot bøtta. Så la han i vei igjen.

Han hadde det travelt, men det gikk ikke så fort lenger. Vannet sildret og rant fra alle kanter. Flere steder måtte han krysse leirras og flomstore, grå bekker. Men langt om lenge stod han ved foten av en ny foss. Til sin overraskelse så han en liten trollgutt på en stein ved fossen. Denne var ikke stort større enn han selv. Trollgutten satt og spikket på fjølender som han kastet ut i vannet. Hadde ikke Bakklandsgutten vært så sliten etter den lange turen, hadde han snudd med en gang.

Men i stedet smøg han seg opp mellom bergknausene. Han hilste på trollgutten, og fortalte historien om den lange turen, om regnet, fosse-trollene og Bakklandet som snart ville bli tatt av flommen. "Men det er vel ikke noe du kan gjøre for å stoppe vannet", sa han til trollgutten. "Nei," svarte trollgutten, "det kan jeg nok ikke." Men ved denne fossen er det far min som styrer. Han er ikke noe fosse-troll, men selveste Vassfjelltrollet. Det er mulig han kan hjelpe deg". "Hvor er han, da?" sa gutten. "Der oppe i lia"; sa trollgutten. "Han hogger ut jettegryter i de fjellblokkene." "Roper vi i kor, hører han oss sikkert." Bakklandsgutten gjorde som trollgutten sa, og snart var Vassfjelltrollet på vei ned til dem. Det var det største trollet gutten hadde sett. "Jaså, hva slags ærend bringer deg ut i dette været?" undret trollet. "Jeg er kommet for å be deg om hjelp." sa gutten. "Fossen din er så stor at Bakklandet snart blir tatt av flommen". "Jaså, og hva vil du jeg skal gjøre med det?" spurte Vassfjelltrollet. "Kanskje du kan sette ryggen mot fossen og bremse vannet?", foreslo Bakklandsgutten. "Nei, det kan jeg nok ikke gjøre. Ryggen min er så bred at hele elva ville stoppet opp," sa trollet. Bakklandsgutten måtte medgi at det var sant. "Men nå har jeg gått langt og er tret, sliten og sulten," sa gutten. "Jeg har med meg mat, så om dere har lyst, kan vi spise sammen." Det ville Vassfjelltrollet og trollgutten gjerne. Bakklandsgutten lånte ei jettegryte av trollet, og kokte laksen. Så spiste de laksen til middag og markjordbærene til dessert. Vassfjelltrollet satt og grublet under måltidet. Etter desserten reiste han seg og luntet opp i lia. Der løftet han opp to stein-

blokker. De var veldig store og tunge. Fotefarene hans ble dype der han gikk bortover myra. Vel nede ved elva satte han ned en av de svære steinblokkene på hver side av fossen. De sto så tett at vannet måtte presse seg mellom. Elva var nå akkurat passe stor. "Ja, her blir det trangt," sa Vassfjelltrollet. "Og fra nå av skal fossen min hete Trongfossen. Nå skal du dra tilbake til Bakklandet. Der kan du fortelle at så lenge Trongfossen står, blir det aldri storflom i elva." Bakklandsgutten ble glad, og takket Vassfjelltrollet og trollgutten for hjelpen. Men nå var det blitt sent, og Bakklandsgutten skjønte det var på tide å dra. Det var tungt å ta avskjed, for han visste det var siste gang de så hverandre. "Det er nok sant," sa trollgutten. "Men når du står på den gamle brua ved Bakklandet, skal du av og til få se en plankebåt som kommer seilende nedover elva. Da skal du ta den som en hilsen fra meg til deg. Og på en skikkelig regnværsdag er det fint om den får en seiletur i rennesteinene på Bakklandet." Snipp, snapp, snute, så var det eventyret ute.

Annemor hadde vært stille og storøyd under hele historien, men nå kunne hun ikke dy seg lenger: "Er det virkelig sant?". Bestemor nikket lunt: "Om vi drar helt øverst oppe i Nidelva, vil vi finne Trongfossen. Den har stått der og hindret storflom i elva i uminnelige tider. Flomvannet nå pent finne seg i å bremse mot de høye steinveggene. Men spør du om Bakklandsgutten og trollene, så blir det nok en annen sak. Den delen av historien er som eventyr flest, den kom nok rekende på ei fjøl."

Illustrasjon: Kjetil Strand